

TỔNG ÔN MÔN NGỮ VĂN

VIẾT ĐOẠN/BÀI VĂN NGHỊ LUẬN VĂN HỌC

Nội dung 1. Yêu cầu chung cho đoạn/văn nghị luận về một tác phẩm văn học.

Nghị luận văn học là một kiểu bài trong văn nghị luận, trong đó người viết sử dụng lí lẽ, dẫn chứng để bàn luận về một vấn đề liên quan đến tác phẩm văn học (bao gồm tác phẩm, đoạn trích, nhân vật, chủ đề, nghệ thuật, tư tưởng,...) nhằm khẳng định, đánh giá hoặc làm sáng tỏ ý nghĩa của vấn đề đó.

Phân tích, đánh giá một tác phẩm truyện/thơ là nêu lên và làm sáng tỏ giá trị (cái hay, cái đẹp) về nội dung và nghệ thuật của tác phẩm đó. Phân tích là chia tách, đi sâu tìm hiểu và làm rõ giá trị của từng phương diện cụ thể về nội dung và hình thức của tác phẩm truyện/thơ. Đánh giá là nêu lên những suy nghĩ, nhận xét, bình luận của người viết về vấn đề đã được phân tích.

Đọc văn bản sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

NHỮNG VÙNG TRỜI KHÁC NHAU

Tóm tắt bối cảnh: Lê và Sơn là pháo thủ trong thời kỳ chống Mỹ cứu nước. Lần đầu gặp gỡ, Lê không có thiện cảm với Sơn – một công tử Hà Nội trắng trẻo. Sau ba năm, những ấn tượng đầu tiên về Sơn đã thay đổi. Lê và Sơn trở thành đôi bạn thân. Họ cùng về Nghệ An đóng quân cạnh làng của Lê. Trong một trận chiến đấu, Sơn bị thương nặng phải vào Quân y viện. Khi Sơn trở lại đơn vị, anh được phân công tiếp tục ở lại Nghệ An, còn Lê được điều động ra Hà Nội. Phần văn bản sau kể về cảnh hai người bạn chia tay để chuyển đến chiến đấu ở những vùng trời khác nhau.

Một đêm, Lê và Sơn đứng bên nhau rất lâu trên cái gò đất xung quanh ì ầm tiếng sấm và tiếng nước lũ đổ về. Trước mặt hai người chỉ huy, những pháo thủ của đại đội pháo cũ gặp nhau trên mảnh đất miền Tây Quảng Bình đang từ biệt nhau. Đại đội pháo của họ như một gốc cây đã lớn, nhựa cây ứ đầy tỏa ra thành hai nhánh.

Đại đội của Lê đã dàn xe pháo sẵn sàng trên mặt để theo đội hình hành quân.

Lê ngừng lên ngắm một lần cuối vùng trời quê hương mình, nói với Sơn:

– Máy hôm nay ngày nào chúng cũng cho máy bay trinh sát ...

– Cậu cứ yên tâm. Chúng mình sẽ bảo vệ cái đập nước và vùng trời quê hương của cậu bằng mọi giá... – Tớ rất tin... Tớ rất tin cậu!

Sau ba năm sống với nhau từ ngày hai người còn ngồi trên hai chiếc ghế sắt của một khẩu 37 cũ kỹ, lần này Lê và Sơn mỗi người nhận một nhiệm vụ. Họ chia nhau tám giát nằm, vài tấm áo sặc mùi thuốc đạn và chia nhau bầu trời Tổ quốc trên đầu. Tận trong những ý nghĩ sâu kín nhất của Lê, anh đã coi Sơn như một đồng chí thân thiết nhất trong đời lính – “Đi nhá!”. Họ bắt tay nhau, từ biệt nhau chỉ có hai tiếng ấy.

Lê bắt đầu một cuộc hành quân dài. Những thùng xe chất đầy đồ đạc. Bên những nòng pháo chênh chếch chĩa lên trời lại bày ra trước mắt thiên hạ cả cuộc sống bình thường của con nhà lính. Hãy nhìn những người chiến sĩ cao xạ ngồi ngất ngưỡng hai bên thành xe; có một trăm người lính thì có một trăm cuộc đời và vùng trời quê khác nhau. Họ đi qua cầu Bùng, cầu Hồ, Hàm Rồng và Nam Định, Phủ Lý, để lại phía sau rất xa những đèo Ngang, Quán Hàu, Bãi Hà... Những vùng trời họ đã để lại một nửa tâm hồn ở đấy.

[...] Thế là hôm nay Lê đã đứng dưới bầu trời Hà Nội, cạnh những người đồng đội mới và cũ. Trời gần sáng. Sau lưng Lê, Thủ đô đầy tiếng động như một cái tổ ong vừa thức giấc. Lê tựa lưng vào vách ụ pháo và nhớ lại giấc mơ vừa qua: Phải rồi, Sơn có ra ngoài này đâu? Sơn đang chiến đấu trong vùng trời quê hương của Lê. Ngày nào hai người mới từ biệt nhau trên gò đất trận địa của đại đội Sơn, những ụ pháo ở đấy đắp bằng phù sa sông Lam vàng tươi như nghệ, giữa một bãi sông trông toàn lạc.

Đất phù sa sông Hồng truyền sang người Lê một cảm giác mát lạnh – “Như thế là mình đã đứng ở đây – Lê chợt nghĩ một cách thú vị – bên cạnh Hà Nội, cái thành phố Thủ đô mà Sơn từng thân thuộc từng gốc cây, từng mảnh tường và cả từng sắc mây trên nóc phố”.

(Nguyễn Minh Châu, Tuyển tập truyện ngắn hay nhất của Nguyễn

Minh Châu, NXB Văn học, 2022, tr.33-35)

Đề bài: Anh/Chị hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích tình cảm của Lê dành cho Sơn trong văn bản trên.

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple sets of three horizontal dashed lines, providing a guide for letter height and placement. The lines are evenly spaced across the entire page, which is otherwise blank.

Nội dung 2. Một số dạng đề thường gặp trong kì thi Tốt nghiệp THPT.

Lập dàn ý cho đề bài viết bài văn phân tích đoạn thơ sau:

- Mình về mình có nhớ ta?

Mười lăm năm ấy thiết tha mặn nồng.

Mình về mình có nhớ không

Nhìn cây nhớ núi, nhìn sông nhớ nguồn?

Tiếng ai tha thiết bên cồn

Bâng khuâng trong dạ, bồn chồn bước đi

Áo chàm đưa buổi phân ly

Cầm tay nhau biết nói gì hôm nay...

(Việt Bắc, Tố Hữu)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lập dàn ý cho đề bài: *Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) phân tích giá trị biểu cảm của hệ thống hình ảnh trong bài thơ sau:*

CHIỀU VỖ OÀ BIÊN CƯƠNG

Mộc miên đã rụng đầy xuôi

mắt đen, nòng súng đen

viên đá cuội khô kịp lên rêu

Mẹ đến tìm con

trời xanh giăng ngang núi

bốn mươi năm sau ngày đau thương ấy

rừng đã kịp non sau bom pháo rơi

vai gầy như hơi thở

Mẹ khóc

con cười trong bia

nén nhang cũng khóc

Con mãi tuổi hai mươi

tóc bạc phơ lặng ngắt nắng chiều

thương mẹ tảo tần

con mẹ đấy, ngôi sao đỏ chói

bông hoa nở trong chiều muộn

im lìm tấm bia im lìm chân hương

nghĩa trang gói đầu vào núi

Tiếng súng ấy đã vang nơi này

vẫn đội hình hành quân

đá thành vôi đá tan như bụi mịn

Có một cô gái khóc

những thân người trắng xóa

chiều vỗ òa biên cương...

(Văn Công Hùng, Văn nghệ Quân đội, 2/6/2024)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lập dàn ý cho đề bài: *Viết bài văn so sánh quan niệm sống “nhàn” của Nguyễn Trãi và Nguyễn Bình Khiêm qua hai bài thơ “Nhàn” và “Cảnh ngày hè”.*

Một mai, một cuộc, một căn câu Thơ thần dầu ai, vui thú nào Ta đại, ta tìm nơi vắng vẻ Người khôn, người đến chốn lao xao. Thu ăn măng trúc, đông ăn giá, Xuân tắm hồ sen, hạ tắm ao. Rượu đến cội cây, ta sẽ uống, Nhìn xem phú quý tựa chiêm bao. (Nhàn, Nguyễn Bình Khiêm)	Rồi hóng mát thuở ngày trường, Hoè lục đùn đùn tán rợp trương. Thạch lựu hiên còn phun thức đỏ, Hồng liên trì đã tiễn mùi hương. Lao xao chợ cá làng ngư phủ, Dắng dỏi cầm ve lầu tịch dương. Dẽ có Ngu cầm đàn một tiếng, Dân giàu đủ khắp đòi phương. (Cảnh ngày hè, Nguyễn Trãi)
---	---

